

Jednolity dokument programowy na lata 2025–2027

Podsumowanie

Jednolity dokument programowy (JDP) jest planem korporacyjnym Agencji. Koncentruje dostępne zasoby na priorytetach politycznych, jednocześnie utrzymując zaangażowanie w osiąganie celów długoterminowych. JPD określa nasze wieloletnie cele na lata 2025–2027 wokół zadań i obowiązków określonych w rozporządzeniu w sprawie [EUAA](#), które stanowi podstawę naszego mandatu. W oparciu o siedem długoterminowych celów, roczny program prac na 2025 r. określa roczne cele i zadania w ramach 15 działań i odpowiednio przydziela zasoby.

Misja EUAA – kontekst

Promujemy zharmonizowane podejście do ochrony międzynarodowej, z pełnym poszanowaniem praw podstawowych osób ubiegających się o azyl. Naszą misją jest wspieranie wdrażania Wspólnego Europejskiego Systemu Azylowego (WESA), czyli ram prawnych i politycznych zapewniających spójne i jednolite standardy dla osób ubiegających się o ochronę międzynarodową w całej UE.

Działalność EUAA obejmuje w szczególności:

- koordynowanie i zacieśnianie praktycznej **współpracy** i **wymiany** informacji w dziedzinie azylu i przyjmowania między państwami członkowskimi;
- promowanie prawa Unii i **standardów** operacyjnych w zakresie azylu i przyjmowania;
- **ujednoczenie** w całej UE procedur przyznawania ochrony międzynarodowej, warunków przyjmowania i oceny potrzeb w zakresie ochrony;
- **monitorowanie** stosowania unijnych standardów i przepisów;
- udzielanie **państwom członkowskim pomocy** operacyjnej i technicznej;
- wspieranie państw członkowskich w realizacji programów **przesiedleń i przyjmowania ze względów humanitarnych**;
- prowadzenie **szkoleń** dla naszych ekspertów i urzędników państw członkowskich;
- umożliwianie partnerskim państwom trzecim **budowania zdolności**.

Od 2022 r. nasz [mandat](#) został zmieniony i wzmocniony w celu poszerzenia perspektyw wspólnej polityki azylowej w Europie. Wraz z przyjęciem ostatecznych tekstów będących częścią paktu o migracji i azylu („paktu”) w 2024 r., nasze zadania uległy dalszym zmianom. Pakt jest zbiorem nowych przepisów dotyczących zarządzania migracją i reformy wspólnego

europejskiego systemu azylowego. Jego instrumenty prawne przewidują zmiany lub innowacje, które wymagają aktywnego udziału EUAA. Nasze wysiłki w nadchodzących latach koncentrują się zatem na świadczeniu usług i dostarczaniu narzędzi przewidzianych w pakcie oraz umożliwieniu jego skutecznego wdrożenia przez państwa członkowskie.

Wykres 1. [Instrumenty prawne paktu weszły w życie w czerwcu 2024 r.](#)

Przede wszystkim zweryfikujemy i dostosujemy do paktu nasze istniejące wytyczne, moduły szkoleniowe, narzędzia i produkty dotyczące azylu i przyjmowania osób ubiegających się o azyl. Dokonamy przeglądu standardów i wskaźników operacyjnych i w razie potrzeby opracujemy nowe.

Nowe zadania i działania wynikające z paktu mają znaczący wpływ na nakład pracy w latach 2025–2027. Oczekujemy, że aby ułatwić wdrożenie paktu w tym okresie liczba stanowisk pracowników kontraktowych wzrośnie o 100.

Jednocześnie do 2026 r. musimy stopniowo zlikwidować łącznie 90 krótkoterminowych stanowisk operacyjnych, przyznanych po rozpoczęciu rosyjskiej wojny napastniczej przeciwko Ukrainie. Dlatego też nasze działania podlegają regularnej zmianie priorytetów, zgodnie z wytycznymi zarządu.

Sytuacja na arenie światowej się zmienia, a „różne podmioty międzynarodowe zaczynają odgrywać nowe, często bardziej konfrontacyjne role”¹. Musimy zatem być gotowi do reagowania i realokacji zasobów, gdy wymaga tego sytuacja, na przykład w przypadku pojawienia się nowej presji lub sytuacji nadzwyczajnej.

¹[Sprawozdanie dotyczące prognozy strategicznej z 2023 r.r.COM\(2023\)376 final.](#)

Plan działania na lata 2025–2027

W ramach kluczowych priorytetów przygotowujemy się do pełnego wdrożenia paktu od połowy 2026 r. i wykonywania naszego [mandatu monitorującego](#). Obejmuje to systematyczną ocenę gotowości i zdolności państw członkowskich do stawiania czoła wyzwaniom w dziedzinie azylu i przyjmowania² za pomocą przyszłościowej, kompleksowej i opartej na współpracy [metodologii monitorowania](#). Podejście to zapewni identyfikację i wymianę dobrych praktyk, jednocześnie koncentrując się na niedociągnięciach i przyszłych wyzwaniach. W obu przypadkach wymaga to ciągłej ścisłej współpracy z Komisją Europejską i państwami członkowskimi.

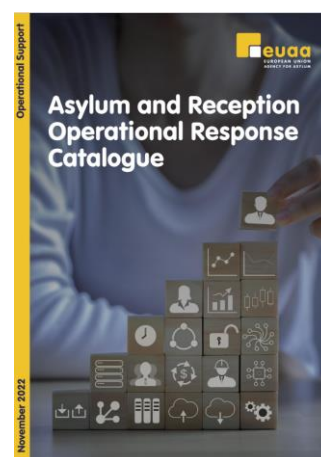
Pomoc operacyjna i techniczna

W dalszym ciągu będziemy udzielać pomocy operacyjnej i technicznej państwom członkowskim, w których systemy azylowe lub systemy przyjmowania są poddawane nieproporcjonalnej presji lub stoją w obliczu nieproporcjonalnych wyzwań migracyjnych.

Będziemy także nieść pomoc we wdrażaniu ich zobowiązań wynikających z wspólnego europejskiego systemu azylowego.

[Katalog interwencji operacyjnych](#) będzie pomocny w konsultacjach prowadzonych z państwami członkowskimi w sprawie wsparcia operacyjnego na rzecz ich systemów azylowych i systemów przyjmowania. Nasze wsparcie zostanie opracowane na podstawie oceny potrzeb, z uwzględnieniem tendencji przyjazdów osób ubiegających się o azyl oraz szlaków migracyjnych. Wsparcie to zostanie sformalizowane za pomocą [planu operacyjnego](#) określającego środki wsparcia uzgodnione między Dyrektorem Wykonawczym a państwem członkowskim potrzebującym pomocy.

Rysunek 2: Katalog reakcji operacyjnych EUAA

Będziemy nadal udoskonalać nasze ramy wsparcia operacyjnego, kładąc nacisk na dalsze wzmacnianie naszej gotowości, planowania ewentualnościowego i zdolności do szybkiego reagowania, a także na zwiększenie rozmieszczania personelu do udziału w operacjach terenowych w państwach członkowskich.

Interwencje operacyjne będą obejmować solidne strategie wejścia, utrzymania i wyjścia, dzięki którym będziemy w stanie reagować na czas, udzielać skutecznego wsparcia i wycofywać się w sposób zrównoważony, w momencie gdy presja na krajowe systemy azylowe i systemy przyjmowania uległa zmniejszeniu.

W odpowiedzi na pojawiające się potrzeby i wszelkie nieprzewidziane zdarzenia będziemy konsultować się i współpracować z innymi podmiotami w terenie, aby zapewnić komplementarność działań i wnieść jak największą wartość dodaną.

---

² Art. 14 ust. 1 rozporządzenia w sprawie EUAA.

Będziemy również wspierać państwa UE+³ w obszarze przesiedleń i przyjmowania ze względów humanitarnych, m. in. poprzez dostosowane do potrzeb działania wspierające.

Wiedza o azylu i monitorowanie wspólnego europejskiego systemu azylowego

Wykorzystanie naszych produktów przez organy krajowe umożliwi szybkie, trafne i coraz bardziej spójne decyzje w sprawie ochrony międzynarodowej oraz zapewni odpowiednie warunki przyjmowania w całej Unii

Informacje i wytyczne dotyczące głównych krajów pochodzenia osób ubiegających się o azyl będą dalej udostępniane, uzupełniane i rozpowszechniane.

Będziemy w dalszym ciągu opracowywać jakościowe i ilościowe **analizy** dotyczące azylu i przyjmowania, sprawozdania na temat **wczesnego ostrzegania** oraz wyniki dotyczące **orientacji sytuacyjnej** w zakresie sytuacji, procedur i praktyk w dziedzinie azylu, które będą pomocne w procesie decyzyjnym w państwach członkowskich. Dostęp do naszego zaplecza analitycznego zostanie dodatkowo rozszerzony poprzez portale internetowe i bazy danych. Roczne [sprawozdanie dotyczące azylu](#) od 2025 r., będzie miało znacznie bardziej uproszczoną i analityczną formę niż w latach ubiegłych i zapewni kompleksową, jakościową analizę sytuacji w dziedzinie azylu w UE.

Aby wspierać konwergencję, będziemy nadal ułatwiać współpracę i wymianę między praktykami, społeczeństwem obywatelskim oraz członkami sądów i trybunałów, koncentrując się na wspólnych wytycznych, najlepszych praktykach i rozwiązaniach, zapewniając zaangażowanie we wszystkich państwach UE+. Będziemy nadal zwiększać użyteczność naszych praktycznych przewodników i narzędzi, dostosowując je zgodnie z wymogami paktu.

Począwszy od 2025 r. wdrożymy za pomocą dwóch ćwiczeń pilotażowych mechanizm monitorowania EUAA. Mechanizm ten będzie nadzorował operacyjne i techniczne stosowanie wspólnego europejskiego systemu azylowego w państwach członkowskich co najmniej raz na pięć lat. Ponadto w tym okresie przeprowadzimy co najmniej jedno tematyczne ćwiczenie w zakresie monitorowania skupiające się na konkretnych lub tematycznych aspektach WESA we wszystkich państwach członkowskich. Mechanizm ten służy rozwiązaniu obecnych i przyszłych problemów i ma na celu poprawę ogólnego funkcjonowania systemów azylowych i systemów przyjmowania.

Rysunek 3: Sprawozdanie EUAA dotyczące azylu za 2024 r.

³ 27 państw członkowskich Unii Europejskiej oraz Islandia, Liechtenstein, Norwegia i Szwajcaria.

Szkolenia i rozwój zawodowy

Aby mieć pewność, że personel pracujący w sektorze azylowym i recepcyjnym rozumie i skutecznie stosuje odpowiednie standardy i dobre praktyki, nadal wzmocnimy nasze działania szkoleniowe i budujące potencjał dla organów krajowych.

W dalszym ciągu będziemy identyfikować potrzeby szkoleniowe i wdrażać działania szkoleniowe, również w ramach planów operacyjnych podpisywanych z państwami członkowskimi poddawanymi nieproporcjonalnej presji. Będziemy pracować nad zacieśnieniem współpracy i wymiany z państwami członkowskimi w zakresie szkoleń i rozwoju zawodowego. Będziemy również nadal szkolić urzędników i budować zdolności poza Europą. Wsparcie szkoleniowe w partnerskich krajach trzecich jest zgodne z naszą zaktualizowaną [strategią współpracy zewnętrznej](#). Nasz [roczny raport szkoleniowy](#) będzie ponownie zawierał wyczerpujące aktualne informacje o wynikach osiągniętych każdego roku, także z 2025 r. i kolejnych lat.

Rysunek 4: Roczne sprawozdanie ze szkoleń EUAA za 2023 r.

Przed nami do wykonania ważne zadanie dostosowania różnych modułów europejskiego programu nauczania dotyczącego azylu do instrumentów prawnych paktu i przeprowadzenia zaktualizowanych szkoleń dla praktyków. W związku z tym będziemy pracować nad zaprojektowaniem, opracowaniem i realizacją zaktualizowanego europejskiego programu szkoleń dla pracowników służb azylowych, wdrażając podejście etapowe, w którym priorytetowo traktowane są najpilniejsze potrzeby szkoleniowe organów krajowych państw członkowskich. W ten sposób będziemy kontynuować współpracę z kluczowymi zainteresowanymi stronami w celu dalszego wzmocnienia harmonizacji praktyk dla urzędników ds. azylu i przyjmowania oraz szkoleniowców.

Chociaż moduły są opracowywane we współpracy z organami krajowymi i ukierunkowane na określone potrzeby, priorytetem pozostaje ich włączenie do krajowych programów szkoleniowych. Będziemy dążyć do tego, aby większość państw UE+ w dalszym ciągu korzystała z modułów programu nauczania podczas szkolenia urzędników krajowych.

Aby rozszerzyć zasięg i poprawić trwałość działań szkoleniowych, będziemy dążyć do zwiększenia liczby wykwalifikowanych **instruktorów** w krajowych organach administracji.

Aby jeszcze bardziej wesprzeć osiągnięcie konwergencji między państwami członkowskimi w zakresie wdrażania WESA, **Akademia EUAA** odegra kluczową rolę jako akredytowany dostawca usług kształcenia wyższego i uzupełniającego, koncentrując się na świadczeniu wysokiej jakości szkoleń i poszerzaniu oferty szkoleniowej, przyznając kwalifikacje uznawane w UE i poza nią.

Ponadto, zgodnie z naszą strategią [szkoleń i uczenia się](#) oraz biorąc pod uwagę opinie naszych użytkowników, będziemy nadal udoskonalać proces szkoleń i uczenia się poprzez integrację innowacyjnych technologii i podejść instruktorskich.

Działania horyzontalne

Agencja będzie nadal priorytetowo traktować silne systemy zarządzania, wykwalifikowaną i zaangażowaną siłę roboczą, odporność swoich treści cyfrowych i poszanowanie praw podstawowych we wszystkich swoich działaniach.

Skupimy się na dostosowaniu do długoterminowych unijnych celów w zakresie zrównoważonego rozwoju, ze szczególnym uwzględnieniem wymiaru środowiskowego.

Zgodnie ze [strategią współpracy zewnętrznej](#) dodatkowymi priorytetami są rozwój zdolności państw trzecich i wzmocniony, dwustronny dialog ze społeczeństwem obywatelskim.

Rysunek 5: Strategia współpracy zewnętrznej EUAA na 2023 r.

